

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii de Guvern cu privire la instituirea Comisiei de cercetare prealabilă pentru declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de extindere a Portului de Pasageri și Mărfuri Giurgiulești

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la instituirea Comisiei de cercetare prealabilă pentru declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de extindere a Portului de Pasageri și Mărfuri Giurgiulești este elaborat de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Prezentul proiect de hotărâre de Guvern este elaborat în temeiul art. 7 alin. (2) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 42-44, art. 311), care reglementează declararea utilității publice se face numai după efectuarea unei cercetări prealabile și numai în cazul în care există toate condițiile pentru expropriere. Cercetarea prealabilă pentru lucrările de interes național se face de către o comisie, componența căreia este aprobată de Guvern și este formată din un reprezentant al autorității administrației publice centrale coordonatoare a domeniului de activitate pentru care se realizează lucrarea de utilitate publică, câte un reprezentant al Ministerului Mediului, al Ministerului Finanțelor, al Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, precum și președintele raionului și primarul localității în a cărei rază teritorială se desfășoară lucrarea de utilitate publică.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Complexul Portuar Giurgiulești (CPG) este compus din Portul Internațional Liber Giurgiulești (PILG) și Portul de Pasageri și Mărfuri Giurgiulești (PPMG).

PPMG este un port multifuncțional fluvio-maritim gestionat de stat cu acces la sectorul maritim al Dunării, având ieșire la Marea Neagră prin Canalul Sulina (RO) și prin canalul Bîstroe (UA), care activează după modelul porturilor de dimensiuni mici, operând cu toate tipurile de mărfuri uscate.

PPMG este administrat de Î.S. „Portul Fluvial Ungheni”, fondator Agenția Proprietății Publice, care deține doar un chei cu lungimea de 128 m, iar lărgirea acestuia este limitată de podurile transfrontaliere (feroviar și auto) din imediata apropiere.

O altă problemă care impune elaborarea prezentului proiect este capacitatea limitată a spațiilor de stocare (depozitare) a mărfurilor de import/export/tranzit, ori PPMG are o suprafață de 0,5 ha, fapt ce nu permite stocarea mărfurilor în port.

Pe parcursul ultimilor ani, Î.S. „Portul Fluvial Ungheni” a depus toate eforturile ca PPMG să devină un port prosper, să-și lărgască capacitățile și să opereze fluxurile internaționale de mărfuri prin diversificarea acestora. Ca urmare a cererii constante, volumele transbordate prin portul de stat au crescut de la 256,4 mii tone în anul 2020 la circa 800 mii tone de mărfuri în anul 2024. Complementar, realizarea obiectivelor propuse și a proiectelor investiționale de dezvoltare a PPMG crează oportunități pentru mărirea atractivității și orientării fluxului de mărfuri transportate prin Portul Giurgiulești, care respectiv determină necesitatea lărgirii suprafețelor de acostare, operare și creare de noi facilități portuare.

Astfel este necesară instituirea în temeiul Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999 a Comisiei de cercetare prealabilă, care va avea ca scop determinarea necesității exproprierii în raport cu obiectivele de dezvoltare a PPMG, precum și dacă terenul situat în amonte de PPMG, cu nr. cadastral 9420102.081, amplasat în extravilanul s. Giurgiulești, r-nul Cahul, integral sau parțial, poate fi declarat de utilitate publică pentru extinderea infrastructurii PPMG.

Prin urmare, cercetarea prealabilă este necesară pentru a evalua fezabilitatea exproprierii, stabilind conformitatea acesteia cu prevederile legale și oportunitatea în raport cu interesul național.

Luând în considerare importanța lucrărilor ce urmează a fi executate și termenul de efectuare a acestora, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale a elaborat prezentul proiect de hotărâre a Guvernului în scopul inițierii declarării utilității publice de interes național a acestor lucrări și îl propune spre promovare.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul dat este elaborat în scopul instituirii Comisiei de cercetare prealabilă pentru declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de extindere a PPMG.

Conform datelor din Banca centrală de date a cadastrului bunurilor imobile, terenul fondului forestier cu numărul cadastral 9420102.081, amplasat în extravilanul s. Giurgiulești, r-nul Cahul, constituie proprietate publică a statului Republica Moldova, deținut în folosință de Agenția „Moldsilva”/Ministerul Mediului, în baza Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. 9420102.081 din 04.04.2011.

Totodată, la etapa inițierii prezentului proiect, Ministerul Mediului a informat că terenul vizat este inclus în rețeaua ecologică Emerald „Lacurile Prutului de Jos”, în rezervația biosferei „Prutul de Jos”, recunoscută ca zonă umedă internațională Ramsar, precum și inclusă în rețeaua mondială UNESCO a rezervațiilor biosferei. Din aceste considerente, în componența Comisiei s-a propus includerea inclusiv a reprezentanților Ministerului Culturii, Agenției de Mediu și Agenției „Moldsilva”.

Comisia de cercetare prealabilă va activa în conformitate cu prevederile Regulamentului privind modul de cercetare prealabilă pentru declararea utilității publice a obiectului exproprierii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 660/2006, în special va

examina obiectele cercetării prealabile și va stabili existența elementelor justificative ale interesului național, precum și a premiselor economico-sociale, ecologice sau de altă natură ale necesității lucrărilor.

În acest scop se vor organiza ședințe de lucru, inclusiv la fața locului, la care vor participa membrii Comisiei, selectați de către instituțiile indicate în anexa la proiectul acestei hotărâri de Guvern. Prin urmare, fiecare membru al Comisiei se va expune asupra obiectelor cercetării prealabile, astfel că, implementarea proiectului este condiționată de parcurgerea cercetării prealabile și obținerea deciziei Comisiei în conformitate cu Legea privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999.

În acest sens, proiectul prevede aprobarea componenței nominale a Comisiei de cercetare prealabilă pentru declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de extindere a PPMG.

Consecutiv, în contextul scăderii competitivității PPMG față de alți operatori portuari privați, precum și în condițiile migrării unor agenți economici către aceștia, se estimează o diminuare a volumului de mărfuri transbordate și, implicit, a veniturilor obținute în anul 2025 de către Î.S. „Portul Fluvial Ungheni”. Astfel, în vederea realizării obiectivelor de extindere a PPMG în termene cât mai restrânse, se propune ca proiectul de hotărâre să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunile alternative nu au fost identificate, ori terenul situat în amonte de podurile transfrontaliere din imediata apropiere a PPMG, reprezintă unica opțiune de extindere a PPMG pe cursul de apă al râului Prut.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea prevederilor proiectului nu va avea impact direct asupra sectorului public.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Activitatea membrilor Comisiei nu este remunerată, respectiv, nu va genera costuri neacoperite. Alte cheltuieli de logistică vor fi acoperite din sursele bugetare disponibile. De menționat că, acțiunile legate de declararea utilității publice de interes național al unor lucrări, sunt susceptibile cu anumite cheltuieli financiare în dependență de caracterul dispozițiilor și drepturilor afectate, fie cu caracter temporar sau permanent, prin urmare, estimarea unor eventuale costuri și impactul financiar, este imposibil de determinat la etapa constituirii Comisiei, rolul căreia este de a identifica acele bunuri imobile, posesia sau folosința cărora este imperativă pentru a realiza proiectul de infrastructură de extindere a PPMG.

4.3. Impactul asupra sectorului privat
Dezvoltarea PPMG este în conformitate cu interesele de dezvoltare economică durabilă și de creștere a capacităților portuare. Dezvoltarea infrastructurii portuare va atrage fluxuri mai mari de mărfuri și investiții, ceea ce va crea noi oportunități pentru agenții economici care operează în zona PPMG. Creșterea capacității portuare poate stimula activitatea economică regională. Drept urmare, în situația în care Comisia va constata utilitatea publică a lucrărilor de extindere a PPMG, se va purcede la exproprierea: a) tuturor construcțiilor, inclusiv construcțiilor nefinalizate, construcțiilor provizorii, alte construcții și instalații ale căror funcții sunt legate direct de teren sau de construcția principal, amplasate pe terenul sau pe o parte din terenul cu numărul cadastral 9420102.081; b) drepturile reale, precum și alte drepturi patrimoniale asupra terenului cu numărul cadastral 9420102.081 sau asupra bunurilor menționate la lit. a). Exproprierile vor avea loc după o dreaptă și prealabilă despăgubire, conform art. 1 din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999.
4.4. Impactul social
Proiectul nu are impact social.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Proiectul nu are impact asupra datelor cu caracter personal.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Proiectul nu are impact asupra echității și egalității de gen.
4.5. Impactul asupra mediului
Rezultatele cercetării Comisiei vor furniza o evaluare obiectivă asupra eventualelor efecte negative sau pozitive ale proiectului asupra mediului. Impactul va putea fi evaluat după ce Comisia va identifica acea parte a terenului cu numărul cadastral 9420102.081 care pot fi afectată și natura intervențiilor. Totuși, această etapă este ulterioară implementării proiectului propus, respectiv, impactul direct asupra mediului și soluțiile de diminuare a acestuia vor fi argumentate la alte etape ale procesului de declarare a utilității publice de interes național a lucrărilor de extindere a PPMG.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
-
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul nu transpune și nu prevede transpunerea legislației UE.
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii de Guvern va fi supus consultărilor publice și avizărilor de către entitățile publice de resort în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Totodată, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului hotărârii de Guvern poate fi accesat pe site-ul web oficial al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și pe portalul guvernamental particip.gov.md la link-ul https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14081. Subsecvent, proiectul urmează a fi prezentat spre avizare către: - Ministerul Mediului (Agenția de Mediu, Agenția „Moldsilva”); - Ministerul Culturii; - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării; - Ministerul Finanțelor; - Agenția Proprietății Publice (Î.S. „Portul Fluvial Ungheni”); - Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru; - Primăria satului Giurgiulești, raionul Cahul; - Consiliul Raional Cahul. Totodată, întrucât proiectul nu este complex, ci unul tehnic, se propune ca termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor să fie de 5 zile lucrătoare. Ulterior, după etapa de avizare/consultare, proiectul hotărârii de Guvern definitivat, va fi remis spre expertizare către: - Ministerul Justiției; - Centrul Național Anticorupție.
7. Concluziile expertizelor
Proiectul de hotărâre de Guvern va fi supus expertizei juridice și respectiv expertizei anticorupție în conformitate cu cerințele Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul de act normativ se încadrează armonios în legislația existentă.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Scopul proiectului este de a institui Comisia specializată care să efectueze un şir de activităţi de analiză şi verificare a opţiunilor privind necesitatea de declarare a utilităţii publice de interes naţional a unui proiect de infrastructură, în coraport cu prevederile legale şi soluţiile de proiect, în vederea determinării existenţei imperative de a iniţia proceduri de expropriere a unor bunuri imobile şi drepturi care sunt afectate în procesul de realizare a proiectului dat de infrastructură.

Secretar general

Angela ȚURCANU